

Bilaga 1: Genomförande av Miljöprogram för Region Skåne 2030

Vad är Miljöprogram för Region Skåne 2030?

Miljöprogram för Region Skåne 2030 är Region Skånes strategiska mål och vision för det interna miljöarbetet fram till och med 2030. Grunden till miljöprogrammet återfinns i *Agenda 2030* samt i de nationella miljö kvalitetsmålen och i generationsmålet. Den regionala utvecklingsstrategin, *Det öppna Skåne 2030*, är ramstrategin för miljöprogram för Region Skåne 2030. Miljöprogram för Region Skåne 2030 samverkar med *Energistrategi Region Skåne 2018–2030* och *Klimat- och energi strategin för Skåne 2030*, som är framtagen gemensamt och antagen av Region Skåne, Länsstyrelsen Skåne och Skånes kommuner inom samarbetet Klimatsamverkan Skåne.

Miljöpolicyen utgör en övergripande riktning för styrningen av det interna miljöarbetet och de strategiska miljömålen, under tre olika fokusområden, beskriver vilka konkreta, långsiktiga resultat Region Skåne ska uppnå.

Miljöprogrammet ger en inriktning för operativa miljömål och handlingsplaner med tidsperspektiv på 1–3 år, vilka sätts i budget- och verksamhetsplaneprocessen tillsammans med övriga verksamhetsmål. Detta ger dels en flexibel styrning av det interna miljöarbetet som anpassas utifrån rådande förutsättningar och politisk vilja i det kortare tidsperspektivet, dels en möjlighet att i budget avsätta medel för finansiering av miljöprogrammet. Region Skåne kan under en del av tiden i programperioden fokusera och kraftsamla på vissa av programmets mål för att därefter välja något annat mål. De långsiktiga målen kan brytas ner i delmål för att öka sannolikheten för måloppfyllelse. Denna koppling till budget och verksamhetsplan ger förutsättningar för tydligare kommunikation mellan politik och tjänstemannaorganisation och en bättre möjlighet för politisk uppföljning och styrning.

Miljöprogram för Region Skåne 2030 tar avstamp i de framsteg som Region Skåne gjort i arbetet med *Miljöprogram 2010–2020* och dess revidering *Miljöprogram 2017–2020*.

Miljöprogrammet omfattar miljömässig hållbarhet, och då överlappning och gränsytor finns med ekonomiska och sociala faktorer kan programmet under perioden efter viss omarbetning göras om till ett hållbarhetsprogram.

Från ord till handling

Tio år är en lång tid och mycket hinner att hända som inte kan förutses eller planeras för, såsom teknologiska framsteg, nya vetenskapliga rön eller olika kriser. Programperioden innefattar två hela mandatperioder och tre val. Därför måste den operativa styrningen om hur miljöprogrammets mål ska uppfyllas också hanteras operativt med mål och handlingsplaner i rätt tidsperspektiv. Resan mot miljömålen ska detaljplaneras på 1–3 år, då det i det perspektivet går att säga hur förutsättningarna faktiskt ser ut. Detta ger en möjlighet till en flexibel kortsiktig styrning men med ett långsiktigt perspektiv.

Möjligheter och hot kan också göra att vissa miljömål som beskrivs i miljöprogrammet behöver justeras under vägen. Därför ska Region Skåne årligen utvärdera ändamålsenlighet och effektivitet i programmets miljömål och vid behov justera dessa med politiska beslut. För vissa miljömål krävs ytterligare utredningsarbete under programperioden i syfte att kunna utveckla bättre indikatorer och ett mer exakt nuläge samt för att skapa bättre mätbarhet där det behövs och att sätta och justera målambitioner. En bra uppföljning och mätning med ändamålsenliga indikatorer är nyckeln till ett framgångsrikt miljöarbete.

Uppföljning och mätplan

Region Skåne följer årligen upp resultatet av miljömålen i budget- och verksamhetsplan enligt samma uppföljningsprocess som för övriga mål. Region Skåne analyserar också hur långt man kommit mot de strategiska målen i miljöprogrammet. Denna analys är ett viktigt inspel till den aktuella budget- och verksamhetsprocessen när nya kortsiktiga miljömål ska sättas för det kommande året och inriktning ska definieras mot år 2 och år 3 i planperioden.

Då indikatorer och mätbarhet för miljömålen i miljöprogrammet i vissa fall behöver utvecklas ska en regionövergripande mätplan finnas i vilken aktuella indikatorer listas och följs upp. I mätplanen redovisas och definieras också behov av nya indikatorer och mätetal. Mätplanen innehåller också aktuella indikatorer för de regionövergripande miljömål som beslutas i budget och verksamhetsplan under programperioden. Arbetet med utveckling av indikatorer, analys och uppföljning bedöms som en kritisk framgångsfaktor för ett ändamålsenligt och effektivt miljöarbete.

Bidragsgivning, annan finansiering och miljöpåverkan

Region Skånes miljöpolicy säger att *Verksamheter som helt eller delvis finansieras av Region Skåne tar ansvar för sin miljöpåverkan och bidrar till att Region Skånes miljöpolicy och miljömål uppnås*. Detta innebär att relevanta miljökrav ska ställas och följas upp hos bland annat bidragstagare då Region Skåne här har en möjlighet att minska miljöpåverkan även i andra verksamheter. Kraven ska vara rimlighetsanpassade utifrån de förutsättningar den verksamheten har som berörs.

Miljöprogrammet och miljöledningssystemet

Hantering av *Miljöprogram för Region Skåne 2030* styrs av instruktioner i miljöledningssystemet (MLS). Miljöledningssystemet säkrar också den miljöpåverkan som inte målsätts i programmet och styr hanteringen av lagstiftning och andra bindande krav kopplat till miljölagstiftningen.

Syftet med miljöpolicy och dess tillämpning

Miljöpolicy syftar till att ge en inriktning på Region Skånes miljöarbete och sätter ramarna för miljöprogrammets mål. Energipolicy är integrerad i miljöpolicy.

Region Skånes miljöpolicy är en del av miljöprogrammet och ska genomsyra hela organisationens arbete och den ska finnas lätt tillgänglig för medarbetare, medborgare och andra intressenter. I samband med att de strategiska miljömålen årligen ses över ska miljöpolicy också revideras för att säkerställa att den fortsatt är ändamålsenlig utifrån Region Skånes miljöaspekter. Miljöpolicy följer kraven i miljöledningsstandarden ISO 14001:2015 och energiledningsstandarden ISO 50001:2018.

Ekonomiska konsekvenser av miljöprogrammet

Vid tiden för beslut av miljöprogrammet har inte de långsiktiga ekonomiska konsekvenserna kunnat utredas eller bedömas, varken de positiva som kommer utifrån bland annat ökade resurseffektiviseringar eller de negativa från bland annat fördyringar från miljökrav vid upphandling. I princip hanteras de ekonomiska faktorerna och ställningstaganden i budgetprocessen där de miljömål som sätts där underbyggs med underlag som till exempel kostnad/nytta-analyser och andra kostnadsberäkningar som är lättare att göra för mer konkreta aktiviteter.

Det finns dock ändamål med att kunna göra en övergripande ekonomisk bedömning av den ambitionsnivå som miljöprogrammet utgör för att bedöma rimlighetsnivån i ambitionerna med bland annat livscykelkostnader. Någon sådan bedömning har inte kunnat göras innan miljöprogrammet beslutas. Därför behöver en ekonomisk bedömning av miljöprogrammets ambitioner genomföras i början av programperioden. Detta arbete lyfts in i budgetprocessen i inledningen av programperioden.

Utifrån bedömningens resultat ses därefter ambitionsnivån i miljöprogrammet över och justeras utifrån de ändringsprinciper som miljöprogrammet har vad gäller översyn av miljöpolicy och miljömål i samband med arbetet med nästkommande budgetperiod.